

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm I. Inhibendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Dicitur autem exercere artem, non qui semel tantum actum egit, sed qui iterato, sicuti hic notat Anchoranus & Francus n. 3. quod vocabula signantia exercitium artis aut officij non verificentur ex uno actu.

3 Corollarium. Qui artem histrionis aut jocularis exercet, irregularitatem incurrit, quia omnes, qui Jure Civili infames reputantur, Jure etiam Canonico infames, & ideo irregulares sunt, sicuti docui *lib. I tra. 5. p. 5. c. 4. n. 2.*

4 Veruntamen non ideo statim, quod Clericus irregularis efficitur, etiam Clericalia privilegia perdit, nisi insuper degradetur; quare hæc est specialis pœna Clericis quibuscunque inflicta, ut si per annum continuum artem joculariam publicè exercent, vel breviori tempore, si post trinam Prælati monitionem non respuerint, ipso jure depositionem, & privationem omnium Clericalium privilegiorum incurrant: opus tamen est, ad hujus pœnæ executionem, declaratione Judicis Ecclesiastici, sicuti docui *cit. tra. 5. p. 3. c. 5.*

Similis pœna privationis ac veluti degradationis ipso jure lata est in *Clement. 1. hoc tit.* adversus Clericos conjugatos, imò etiam non conjugatos, habitum tamen laicali incedentes, si lanionum, aut macelliariorum, vel tabernariorum officium publicè exercent, & teritiò nominatim moniti, ut desistant, non

obtemperaverint; opus tamen est trips distinctâ monitione, ita ut non sufficiat in hoc casu una pro trina, teste *Gl. recepta in cit. Clement. v. 3. Suar. de censuris disput. 22. l. 1. n. 16.*

Sed dubium est, an cum ejusmodi Clerico deposito, & privato, Episcopus post pœnitentiam, & emendationem dispensare possit. Affirmat Joan. And. Anchoranus, Dominicus, & Francus in fine hujus cap. Sed arbitror negandum, quia hæc esset quadam restitutio in integrum collata personæ, quæ per universales Canones privata, & abjecta est: talem autem restitutionem facere, ad principem solum pertinet, qui est Papa. Confirmatur primò: generalis regula est, quod inferior non possit dispensare, aut relaxare in rebus pœnis Ecclesiasticis, jure universali inflictis, nisi ipsi expressè concessum sit; quæ causa est, ut Episcopi non possint dispensare in suspensionibus, quæ meræ pœnæ sunt, atque irregularitatibus, præterquam, si proveniant ex delicto occulto, & non deducto ad forum contentiosum ex cœssione Tridentini *sess. 24. c. 6. de reformatione.* Vide, quæ dixi *cit. tra. 5. p. 3. c. 4. n. 2. & p. 5. c. 9. Suar. de censuris disput. 41. sect. 2.* Confirmatur secundo: restitutio ista Clerici privati fiet cum præjudicio potestatis secularis, cui in Clericum ita privatum & degradatum jus acquisitum fuit, ergo non nisi à summo Pontifice fieri debet.

TITULUS II.

DE COHABITATIONE CLERICORUM ET MULIERUM.

CAPITVLVM I.

Inhibendum.

PARAPHRASIS.

Nemo Sacerdotum faminam, de qua suspicio sceleris esse possit, apud se retine-

re debet, aded quidem, ut nec matrem, amitam, vel sororem, cujusmodi personas conjunctas alioquin Canones permittunt, Sacerdoti liceat secum habere, si suspicio ac periculum mali subsit, quandoquidem instigante diabolo

hilo etiam cum personis ita conjunctis scelus perpetratum fuisse comperimus, & facilius cum pedissequis eorum. Ceterum si tales personae conjunctae, ope presbyteri indigeant, manere poterunt in domo disita, in qua ipsi, quae necessaria sunt, administrantur. Insuper prohibendum est, ne femina ad altare praesumat accedere, aut Sacerdoti ministrare, aut intra cancellos stare, vel sedere.

SUMMARIUM.

1. Sacerdotibus permittitur, ut cohabitent cum feminis valde conjunctis, in primo scilicet, vel secundo gradu consanguinitatis, nisi etiam cum his, vel propter has cum pedissequis sit mali suspicio.
2. Quanam sit differentia inter taliter conjunctas & extraneas?
3. Num ea, quae dicuntur de consanguineis, intelligi etiam possint de affinis in primo & secundo gradu?
4. Utrum Episcopo permittitur, ut intra domum suam habeat matrem, aut sororem? & utrum consuetum sit?
5. Permissum tamen est Clericis, superfluos suos redditus, conferre ad sustentationem consanguineorum, si hi egant.

Motandum primò: Sacri Canonones permittunt, ut cum Sacerdote habitent mulieres valde conjunctae, videlicet in primo aut secundo gradu consanguinitatis. c. cum omnibus 27. juncta Gl. dist. 81. & constat ex Niceno Concilio Can. 3. prout etiam à Syricio Papa refertur in c. feminae 31. eadem dist. Excipitur verò hic, nisi etiam cohabitatio cum femina ita conjuncta suspicionem, aut periculum mali generet, sive propter ipsammet, cum qua indicia aut incitamenta sceleris nefandi, seu incestus se prodiderunt, sive

propter famulas, aut socias, quae cum Sacerdotis matre, aut sorore, amita, vel matertera esse solent: qua ratione S. Augustinus teste Possidonio in vita ejus sororem suam secum retinere noluit, dicens, quae cum sorore meae sunt, sorores meae non sunt, uti refertur in c. Legitur 25. dist. 81.

Quæritur primò: Quae igitur differentia sit inter feminas conjunctas, seu consanguineas in primo & secundo gradu, & non ita conjunctas, aut extraneas? Resp. Cum Gl. in c. Volumus. 24. eadem dist. Ab. hic n. 2. extraneae, seu non ita conjunctae mulieres eo ipso suspectae esse solent, quia juvenes sunt; quare spectato communi Jure Canonico earum cohabitatio universim interdicta est Clericis, quamvis in quibusdam Germaniae nostrae Diocesisbus tolerentur in domo Parochi, alteriusve sacerdotis mulieres tales famulantes, si bonae famae sint: consultum tamen esset, ut haec etiam consuetudo reformaretur, atque secundum sacros Canones à quavis etiam specie, aut occasione mali Sacerdotes seu in sacris Ordinibus constituti Clerici absterentur argum. c. Cum ab omni. 10. de vita & honestate &c. At verò mulieres valde conjunctae, tametsi juvenes sint, cohabitare Sacerdoti possunt, per se loquendo, & nisi per accidens suspicio sit arg. s. penult. hoc tit.

Admonet etiam Gl. in cit. c. volumus, personas dicto modo conjunctas habitare posse cum Sacerdote, si solus habitet; sed si cum alijs Sacerdotibus: quae limitatio maximè vera est, si collegialiter vivant.

Num verò parochi v.g. unum, aut alterum Cooperatorem in domo sua alenti permittendum sit, ut sororem, vel consobrinam juvenulam, secum habeat, id ex circumstantia loci, ac personarum colligi debet.

Quæritur secundò: quae dicta sunt de consanguineis, an similiter intelligenda sint de affinis in primo & secundo gradu, quòd scilicet cum sacerdote habitare possint per se loquendo absque mali sceleris suspicione. Resp. non esse eandem rationem

tionem, quia sacri Canones mulierum cum Sacerdote cohabitationem prohibentes, consanguineas nominatim excipiunt, non item affines, quia constat majus esse foedus naturale inter consanguineos, quippe per se conjunctos, quam inter affines, qui per accidens tantum junguntur. Veruntamen si mulier in primo gradu affinitatis juncta sit, v. g. noverca, nurus, aut fratris defuncti uxor, vel etiam in secundo gradu, quando accedit reverentia, quam alter alteri debet v. g. Sacerdos uxori patris sui defuncti, videtur cohabitatione permittenda, si aliunde, sive per accidens, suspicio nulla sit, sicut colligitur ex c. *interdixit*. 10. dist. 32. & sumi potest argumentum ex cap. 18. *Levitici*, ubi talium personarum conjunctiones prohibentur.

4. Queritur tertio. Utrum Episcopo permittum sit, ut intra domum suam habeat matrem, aut sororem. Negat *Gl. in c. legitur*. 25. dist. 81. *arg. authent. Episcopo, C. de Episcopis*. Accedit, periculum esse posse, partim propter cohabitantes cum Episcopo Clericos, partim propter ancillas, & pedissequas, quas decet habere matrem, aut sororem Episcopi. Resp. tamen cum *Abb. hic. n. 3.* Episcopo aequè, ac alijs Sacerdotibus permitti cohabitationem matris, & aliarum mulierum in primo vel secundo gradu *cir. c. interdixit*. Ad *authent. Justiniani*. Resp. eam à saeculari potestate, de materia Ecclesiastici fori prodeuntem, nullius roboris esse, sicuti docui *in c. Eccllesia*. 10. *de Constitutionibus*. Ad alterum dico, rectè inde colligi, plerumque non esse consultum, ut Episcopus, vel similis saecularis Praelatus, matrem v. g. aut sororem intra domum, aut palatium suum habeat, sed in alia domo separata. Attamen universim loquendo secundum Canones damnari non potest, si intra eandem domum, sed in cubiculis, seu conclavibus à sua, & Clericorum habitatione, & convictu distinctis, matrem, vel sororem suam, cum ancillis, Episcopus aliat, quandoquidè in antiqua Ecclesia Episcopi, aliique Sacerdotes

tali modo uxores suas, tanquam forores, cubiculorum mansionibus separatas, habebant, & alebant, sicuti docui *lib. 5. tra. 10. c. 11. n. 6.* & constat ex c. *Episcopus* 6. *juncta Gl. V. sequestrato. dist. 77.*

Notandum secundò: Clericis Beneficiarijs concessum esse Ecclesiasticos suos redditus, qui ipsi superflui sunt, seu superflui sunt, conferre ad sustentationem consanguineorum, si indigeant; imò lex charitatis postulat, ut his potius, quam alijs pauperibus succurratur, c. *non facis*. 11. dist. 86. & constat ex ijs, quae docui *lib. 2. tra. 3. c. 3. n. 6.* Peccat autem Beneficiarius, si redditus superfluos ad consanguineos, aut affines suos ditandos expendat, si indigentes seu pauperes non sint, sicuti constat ex *Trident. sess. 25. c. 1. de reformatione* & docui *lib. 2. tra. 3. c. 3. n. 6.*

CAPITVLVM II.

Si quisquam.

PARAPHRASIS.

Si aliquis Sacerdotum, id est Presbyter, Diaconus, vel Subdiaconus, de crimine fornicationis cum muliere suspectus post primam, secundam, & tertiam monitionem inveniatur confabulari aut conversari cura eadem, excommunicetur, femina autem canonice iudicetur.

SUMMARIUM.

1. Sacerdotis nomine late loquendo, omnes Clerici significantur, qui in sacris constituti sunt.
2. Non tantum conobinatus prohibetur sub poenis & censuris inferendis cum muliere Clericus, sed etiam familiaritas cum muliere.
3. Peccans taliter, mulier cum Clerico subest iurisdictioni Ecclesiastica; quamvis in praxi doctrina hac vix observetur.
4. Poena tamen mulieris taliter fornicantis non est, ut ipsa cum prole concepta in servitutem redigatur.

Notan-